

Asia: VN/25987/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Terveystalo Oy kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esitys korvaa osin kiireellä paikkakorjatun tartuntalain kattavalla ja rakenteellisesti selkeällä lailla. Pandemia teki sääntelyn päivitystarpeen ilmeiseksi, mutta kuten luonnoksessa todetaan, myös mm. EU-lainsäädäntö edellyttää muutoksia. Viranomaisten tehtävänjakoa selkeytettäisiin, mikä palvelisi niin kansalaisia, yksityisen ja kolmannen sektorin organisaatioita kuin viranomaisia itseään.

Elinkeinotoimintaa tosiasiallisesti rajoittavat päätökset tulee keskittää yhdelle viranomaiselle. Rinnakkainen toimivalta aiheuttaa epäselvyyttä toiminnanharjoittajille ja oikeussuojariskejä. Terveystalo kannattaa mallia, jossa hyvinvointialueet tuottavat asiantuntija-arviot ja valtakunnallinen viranomaisen tekee juridisesti sitovat päätökset.

Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallisen asiantuntijaryhmän sekä kansallisen rokotusasiantuntijaryhmän kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä. Näissä elimissä tulee varmistaa riittävä yksityisten ja kolmannen sektorin palveluntuottajien tai etujärjestöjen edustus.

Kliinisen mikrobiologisten laboratorioden erillisestä toimilupajärjestelmästä luovuttaisiin. Jatkossa kliinisten mikrobiologisten laboratorioden rekisteröinti tapahtuisi kirjallisen ennakkotarkastuksen muodossa sote-valvontalain rekisteröintimenettelyllä. Pidämme tätä muutosta kannatettavana: monikanavainen terveydenhuollon palveluiden valvonta ja rekisteröinti yksinkertaistuu ja tehostuu, potilasturvallisuudesta tinkimättä.

Luvussa 6 säädettäisiin tartunnan leviämistä ehkäisevistä toimenpiteistä:

- Epidemiaoloissa muunkin lääkärin kuin virkasuhteen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin tulisi voida päättää sairauspoissaoloista, karanteenista tai eristämisestä, ainakin kunnes virkälääkäri ehtii ottamaan asiaan kantaa. Vertailun vuoksi mielenterveyslaissa säädetyn M1-lähetteen teko ei edellytä virkasuhdetta. Erityisesti työikäisen väestön kierrättäminen työterveyshuollon sijaan virkasuhteen tartuntatautilääkärin arvioitavana sitoisi resursseja muusta epidemian torjunnasta ja lisäisi painetta valmiuslain käyttöön, kun tartuntatautilaki ei suoraan mahdollistaisi yksityissektorin lääkäreiden tekemiä karanteenipäätöksiä.
- Tartuntojen torjunnassa on helpotettava muiden terveystalvontuottajien yhteistyötä hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän kanssa: mm. hoidettavien potilaiden tietojen pitäisi olla haettavissa tartuntatautirekisteristä.
- Onko tarpeen säilyttää melko matalalla prosentilla toteutuva lääkäreiden ilmoitusvelvollisuus yleisvaarallisista ja valvottavista tartuntataudeista? Siltä osin kuin laboratorioden ilmoitusvelvollisuus ei tuota kaikkia tarvittavia tietoja, voisiko kehittää tarvittavan seurantatiedon saatavuutta esim. tekoälyn avulla Kannasta?

Yksityisillä terveystalvontuottajilla on tärkeä rooli rokotuskattavuuden varmistamisessa, erityisesti työikäisen väestön kausirokotuksissa, mutta laajemminkin:

- Yksityisille palveluntuottajille tulisi varmistaa sama tiedonsaanti kulloisestakin infekti-, rokote- ja rokotustilanteesta kuin julkiselle terveydenhuollolle.
- Yksityiset palveluntuottajat voivat hankkia tartuntatautilain mukaiset rokotteet hyvinvointialueen sairaala-apteekeista sopimuksin, mutta osa hyvinvointialueista perii niistä maksun (mm. erilliset rivi- ja palvelumaksut). Olisi tarkoituksenmukaista, että yksityiset terveydenhuollon toimijat voisivat hankkia rokotteet samaan tapaan kuin julkinen terveydenhuolto.
- Ehdotuksen mukaan työnantajan tulisi kaikin mahdollisin tavoin helpottaa rokotusten toimeenpanoa ja osallistua rokotusten toimeenpanon kustannuksiin. Lakiin tulisi määritellä, mitä tämä edellyttää työnantajilta.

Helminen Riina-Riitta
Suomen Terveystalo Oy